MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
A VÁLLALKOZÁSOK HITELÁLLOMÁNYÁNAK ALAKULÁSA C. IDŐSOROKHOZ

1. A publikáció célja: a rezidens nem pénzügyi vállalatok, ezen belül a mikro-, kis- és középvállalkozások, valamint az önálló vállalkozók belföldi hitelintézetek, EGT és harmadik országbeli hitelintézeti fióktelepek általi hitelezésének bemutatása[1].

2. A közzétett idősorok az MNB felügyeleti célú adatgyűjtése keretében a hitelintézetek által szolgáltatott, összesített adatokat tartalmaznak, melyek alapjául a SF07H (A/B/T) („A hitelintézet által nyújtott hitelek állományának alakulása") és az SF1801 („Teljesítő és nemteljesítő kitettségek") táblák szolgálnak.

3. A közzétett idősorok a belföldi nem pénzügyi vállalati szektorba tartozó vállalkozások (járulékos vállalkozásokkal együtt) és a háztartási szektorba sorolt önálló vállalkozók hitelezését mutatják be. A publikáció nem terjed ki az egyéb pénzügyi vállalati szektorba sorolt vállalkozásokra. A vállalkozások KKV szektorba történő besorolása a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény előírása szerint történik.

4. Az idősorok a részvénytársasági és a szövetkezeti formában működő hitelintézetek, valamint a hitelintézeti fióktelepek által nyújtott hitelek adatait tartalmazzák, de nem terjednek ki a prudenciális szempontból hitelintézetnek minősülő pénzügyi vállalkozások (Garantiqa Hitelgarancia Zrt., Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány) adataira.

5. Az idősorok egyes soraiban részletesen bemutatásra kerülnek a nem pénzügyi vállalatok, ezen belül a KKV szektor, valamint az önálló vállalkozások hitelállomány változására ható összetevők, oly módon, hogy az előző negyedév végi záró állományból - a tárgyidőszaki forgalmi adatok figyelembevételével - a tárgyidőszaki záró állomány levezethető.

6. A *hitelek (követelések)* magába foglalják a hitelintézet által nyújtott valamennyi hitel és hiteljellegű követelést, ideértve a vásárolt követelést, a pénzkölcsönnek minősülő ügyletből, illetve más pénzügyi szolgáltatásból származó követeléseket, azok megjelenési formájától függetlenül (pl. leszámított váltó követelés, faktorálásból eredő követelés, pénzügyi lízing, halasztott fizetéssel eladott eszközök miatti követelés, repoügyletekből származó követelés). Az IFRS-ek alkalmazására áttérést követően nem tartalmazza a kereskedési céllal tartott kategóriába, de tartalmazza az IFRS5 alapján az „Értékesítésre tartottá minősített befektetett eszközök és elidegenítési csoportok" közé sorolt hiteleket.

7. Az idősor a hitelállományokat bruttó könyv szerinti értéken, az egyes mozgásokat – az egyéb állományváltozás kivételével - pedig csak a tőkére vonatkozóan jeleníti meg. A bruttó könyv szerinti érték a magyar számviteli előírások alkalmazása esetén az értékvesztéssel és értékelési különbözettel nem korrigált könyv szerinti érték, az IFRS-ek alkalmazása esetén az amortizált bekerülési értéken értékelt hitelek esetében a halmozott értékvesztéssel nem csökkentett könyv szerinti értéket, az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt hitelek esetében a halmozott értékvesztéssel nem csökkentett amortizált bekerülési értéket, míg az eredménnyel szemben valós értéken értékelt hitelek esetében teljesítő hitelek esetén a valós értéket, nemteljesítő hitelek esetén pedig a hitelkockázat változásából származó negatív valósérték-változás halmozott összegével nem módosított könyv szerinti értéket jelenti.

   Az idősorokban 2019-től kezdődően bemutatásra kerül a hitelszerződések darabszáma is. A tárgynegyedév végén fennálló szerződések száma csak azon szerződések számát tartalmazza, ahol a tárgynegyedév végén ténylegesen van fennálló hitelállomány.

---

[1] Jelen idősor a korábban MNB által „Az MNB által felügyelt szektorok adatainak idősorai – Hitelintézetek" (https://statisztika.mnb.hu/timeseries/hitelintezetek-osszesen.xls) publikáció Hit.(8) „Hitelintézetek mikro-, kis- és középvállalkozásoknak nyújtott hiteleinek alakulása"-t bemutató idősor helyébe lép.

Az idősor forgalmi és állományi adataiban szerepel, míg a *Fennálló szerződések száma* soron nem szerepel a kényszerhitelek darabszáma.

8. Az egyes kitettségek devizanem szerinti besorolása (forint, deviza) alapvetően a kölcsönszerződésben meghatározott devizanem alapján történik azzal, hogy amennyiben a folyósítás forintban és devizában is történik, akkor a kitettség az egyes kintlévőségek nyilvántartási devizaneme szerint kerül besorolásra.

9. A devizában fennálló hitelállományok az MNB által közzétett, a negyedév utolsó napján érvényes hivatalos devizaárfolyamon, a forgalmi adatok pedig az ügylet napján érvényes árfolyamon kerülnek forintra átszámításra.

10. Az idősorokban az egyes forgalmi adatok tartalma az alábbi:

10.1. *Folyósítás és törlesztés:* a tárgynegyedévben folyósított és törlesztett tőke (ütemezett és rendkívüli) összege. A folyószámlahitelek esetén, amennyiben az adott folyószámlahitel állománya az előző negyedévhez képest nőtt, az folyósításként, a csökkenés pedig törlesztésként szerepel. IFRS-ek alkalmazásakor a folyósított és törlesztett tőke összege jelenik meg, mely eltérhet az IFRS 9 (2018 előtt IAS 39) szerinti értéktől.

10.2. A tárgynegyedévben *vásárolt követelések* összege - ideértve az MNB által engedélyezett állományátruházás keretében a hitelintézet portfóliójába került (átvett) követelés állományát is - bekerülési értéken szerepel.

10.3. *Eladott követelések:* a tárgynegyedévben eladott követelések, ideértve az MNB engedélye alapján a hitelintézet portfóliójából állományátruházás címén kikerülő (engedményezett) követeléseket is, könyv szerinti bruttó értéken és az adásvételi szerződés szerinti értéken (eladási áron) is bemutatásra kerülnek. Az eladás - függetlenül a vételár pénzügyi teljesítési időpontjától - abban a negyedévben kerül bemutatásra, amely időszakban a követelés eladása szerződés szerint történt.

10.4. *Nem teljesítő* hitelnek minősül a 39/2016. (X.11.) MNB rendelet alapján nemteljesítőnek minősülő hitelállomány.

10.5. A *Nettó hiteltranzakció* soron a negyedéves hitelezési aktivitást jellemző forgalmi adatok (folyósítás, törlesztés, vásárlás, eladás) egyenlege szerepel. A követeléseladásból származó állománycsökkenés a követelés eladási árán kerül beszámításra.

10.6. A *Leírt követelések* soron a tárgynegyedévben behajthatatlannak minősített és leírt, illetve az egyéb okból leírt követelésnek a leíráskori bruttó (teljes) nyilvántartási értéke szerepel. A véglegesen eladott követelés eladási árát meghaladó könyv szerinti bruttó érték különbözete a *Leírt követelések korrigált összege* soron kerül számbavételre.

10.7. Az *Egyéb állományváltozás* soron a tárgynegyedévben történt átsorolások (többek között a szektorbesorolás, devizanem változása, kamattőkésítés, átstrukturálás stb.), továbbá a deviza átértékelődéséből és az egyéb tételekből (pl. kamat) eredő állományváltozások összege jelenik meg. E sor tartalmazza az IFRS-ek esetén az első napi nyereségből/veszteségből, az effektív kamatszámításból és a valós érték változásból eredő különbözeteket is. Amennyiben a tárgynegyedévi nyitó állomány - indokolt esetben (pl. egyesülés) - eltér az előző tárgynegyedév végi záró állománytól, akkor a publikációban a különbözet itt kerül bemutatásra. A késedelmes devizahitelek forintra váltása - amennyiben további árfolyamváltozások nem kerülnek felszámításra – ugyancsak, mint Egyéb állományváltozás kerül bemutatásra: a kitettség összege a deviza oszlopban negatív, míg a forint oszlopban pozitív előjellel. Itt jelenik meg az IFRS-ekre történő áttérésből eredő egyszeri hitelállomány változás hatása is.

11. Az idősorok adatai - az időközben az adatszolgáltatóktól beérkezett módosítások figyelembevétele miatt - eltérhetnek a már korábban publikált adatoktól. A korábban közzétett adatok felülvizsgálatára, a

módosítások átvezetésére negyedéves gyakorisággal kerül sor, a megelőző 4 negyedévre visszamenő-legesen.

Budapest, 2023. november